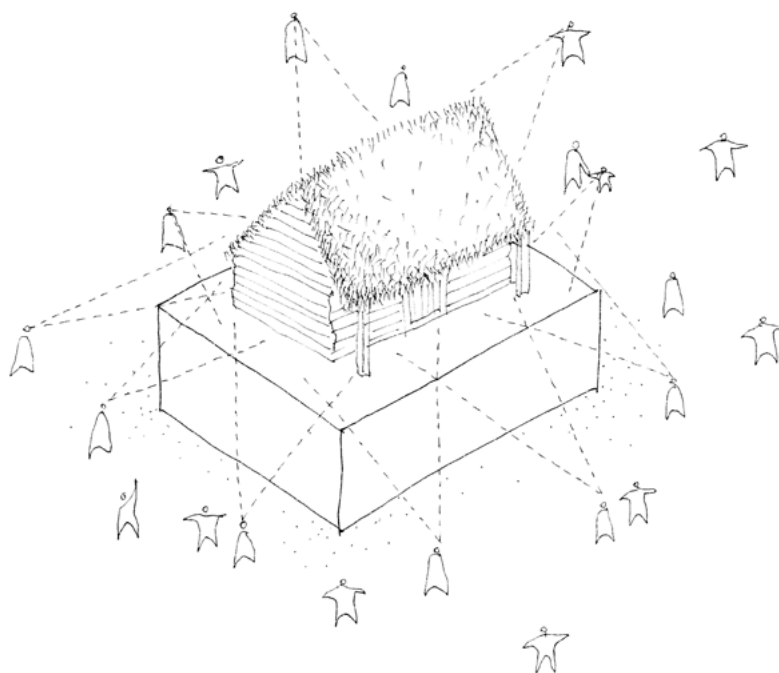

SODYBA

*Muziejinės kalvos, Anykščiuose, infrastruktūros atnaujinimo
ir kompleksinės plėtros atviro projekto konkursas*

Aiškinamasis raštas

Turinys

Architektūrinė idėja

- Urbanistiniai ryšiai ir ryšys su kontekstu
- Architektūrinė idėja
- Sklypo plano sprendiniai
- Trasporto ir pėsčiųjų srautai
- Funkcinis aukštų išplanavimas
- Komplexo interjero sprendiniai
- Ansamblio lankymo scenarijus
- Pastato esminiai inžineriniai sprendimai

Pastato bendrieji rodikliai

Projekto įgyvendinimo principinė sąmata

Urbanistiniai ryšiai ir ryšys su kontekstu

A. Baranausko ir A. Vienuolio- Žukausko memorialinis muziejus itin svarbi Anykščių miesto vieta, kurioje persipynusios literatūros, kultūros ir istorijos muziejinės vertybės. Naujai formuojamu ansambliu siūloma išbaigti bei pabrėžti muziejinės kalvos sodybos įvaizdį.

Šalia A. Baranausko klėtelės gaubto, menamoje buvusio ūkinio pastato vietoje projektuojamas naujas pastatas-muziejus. Didžioji dalis naujų patalpų talpinama po žeme, virš kurios iškyla tik nedideli, mažaaukščiai smulkaus užstatymo mastelio tūriai, darniai įsiliejantys į miesto urbanistinį audinį. Komplexo pastatai sklype taip pat formuoja skirtingas erdves: tarp A. Baranausko klėtelės gaubto ir naujo muziejaus komplekso pastato, siekiant sukurti stiprų vizualinį ryšį su Anykščių miestovaizdžiu, sukurama erdvė su panoraminiu vaizdu. Šioje erdvėje taip pat įkomponuojamas A. Baranausko biustas ir kavinės terasa. Prie fondų saugyklos pastato performuojama amfiteatro erdvė su poilsio ir žaidimo erdvėmis, atsiveriančiomis į šiaurinėje sklypo pusėje esančią gamtinę teritoriją.

A. Vienuolio- Žukausko namas, muziejaus fondų saugykla, klėtelės gaubtas ir muziejaus pastatas išdėstyti ratu aplink bendrą viešąją erdvę, kuri galėtų būti ne tik svarbi kultūrinių renginių ir bendruomenės susibūrimų vieta bet tarsi ir Anykščių krašto literatūros ištakos bei Lietuvos muziejininkystės pradžios taškas nuo kurio galėtų prasidėti ir baigtis muziejaus pažinimas.

Architektūrinė idėja

Nauji muziejinės kalvos pastatai projektuojami išlaikant aplinkinio užstatymo proporcijas, dydį ir tūrį bei taip, kad harmoningai integruotųsi į sodybinį kontekstą. Visi kompleksą sudarantys pastatai yra skirtingos architektūrinės išraiškos, taip pabrėžiant jų skirtingas funkcijas ir daugiasluoksnį, turtingą istoriją turintį, muziejaus charakterį.

A. Baranausko klėtelės gaubtas projektuojamas lengvas ir skaidrus - toks, kokį įsivaizdavo ir A. Vienuolis, kiekviename metų darbų plane rašydamas, kad reikia „paimti visą klėtelę po stiklu“. Nors visų komplekse esančių pastatų stogai šlaitiniai - gaubtas projektuojamas kvadrato formos, plokščiu stogu, skaidriomis konstrukcijomis ir apželdintu stogu. Taip siekiama, kad gaubtas būtų kuo neutralėsnis ir tarsi nematomas. Tokia architektūrinė išraiška paryškina ir atveria pačią klėtelę, kad būtų ji, o ne gaubtas taptų viso ansamblio dalimi.

Priešingai A. Baranausko klėtelės gaubtui, kuris visas stiklinis ir skaidrus, naujam muziejaus pastatui naudojamos apdailos medžiagos- natūralaus medžio dailylentės, derančios prie A. Vienuolio- Žukausko medinio namo. Šio pastato charakteris – paprastas ir asketiškas, švelniai primenantis anksčiau čia buvusio ūkinio pastato fragmentą. Toks pastato architektūrinis sprendimas ir pasirinktų medžiagų ypatumas taip pat atspindi Anykščių regiono tradicijas ir istorinę praeitį.

Sklypo plano sprendiniai

Nagrinėjamo projekto teritorija yra įsiterpusi tarp sodybinės gyvenamosios paskirties užstatymo. Atsižvelgiant į nagrinėjamą sklypą supantį užstatymą, ši mažaaukštė statyba natūraliai tampa miestelio urbanistine tąsa. Į A. Vienuolio-Žukausko namą, A. Baranausko klėtelę bei naujai projektuojamą pastatą patenkama iš pagrindinės komplekso aikštės, o į muziejaus fondų saugyklos pastatą iš Muziejaus gatvės pusės. Tarp muziejaus fondų pastato ir visų kitų likusių komplekso pastatų paliekamas natūralus šlaitas su įsiterpusiais akmeniniais laiptais, taip apjungiant pastatus ir lauko erdves į bendrą komplekso visumą.

Sklypas taip pat yra skirstomas į kelias funkcines zonas. Pagrindinė ansamblio aikštė skirta įvairiems kultūriniais bendruomenės susibūrimams, renginiams ar lauko ekspozicijoms. Iš čia laisvai patenkama į kitas sklype esančias erdves. Prie dabartinio A. Baranausko klėtelės gaubto esantys vaistažolynai perkeliama prie A. Vienuolio-Žukausko namo, žinant, kad būtent A. Vienuolis buvo vaistininkas ir mėgdavo rinkti vaistažoles. Čia taip pat išsaugomos esančios gėlių klombos bei A. Vienuolio-Žukausko kapas. Tarp A. Baranausko klėtelės ir naujai projektuojamo pastato formuojama erdvė su panoraminiu vaidu į miestą. Čia taip pat perkeliama A. Baranausko biustas bei įrengiama lauko terasa kavinei. Kadangi prie muziejaus fondų saugyklos esantis amfiteatras nenaudojamas, siūloma jį reformuoti ir atverti į šiaurinėje pusėje nuo sklypo esančią gamtinę teritoriją. Šalia amfiteatro galėtų atsirasti poilsio vietos su staliukais pailsėti apžiūrėjus ekspozicijas, o nusileidus laipteliais į miškelį būtų galima įrengti vaikų žaidimų aikšteles.

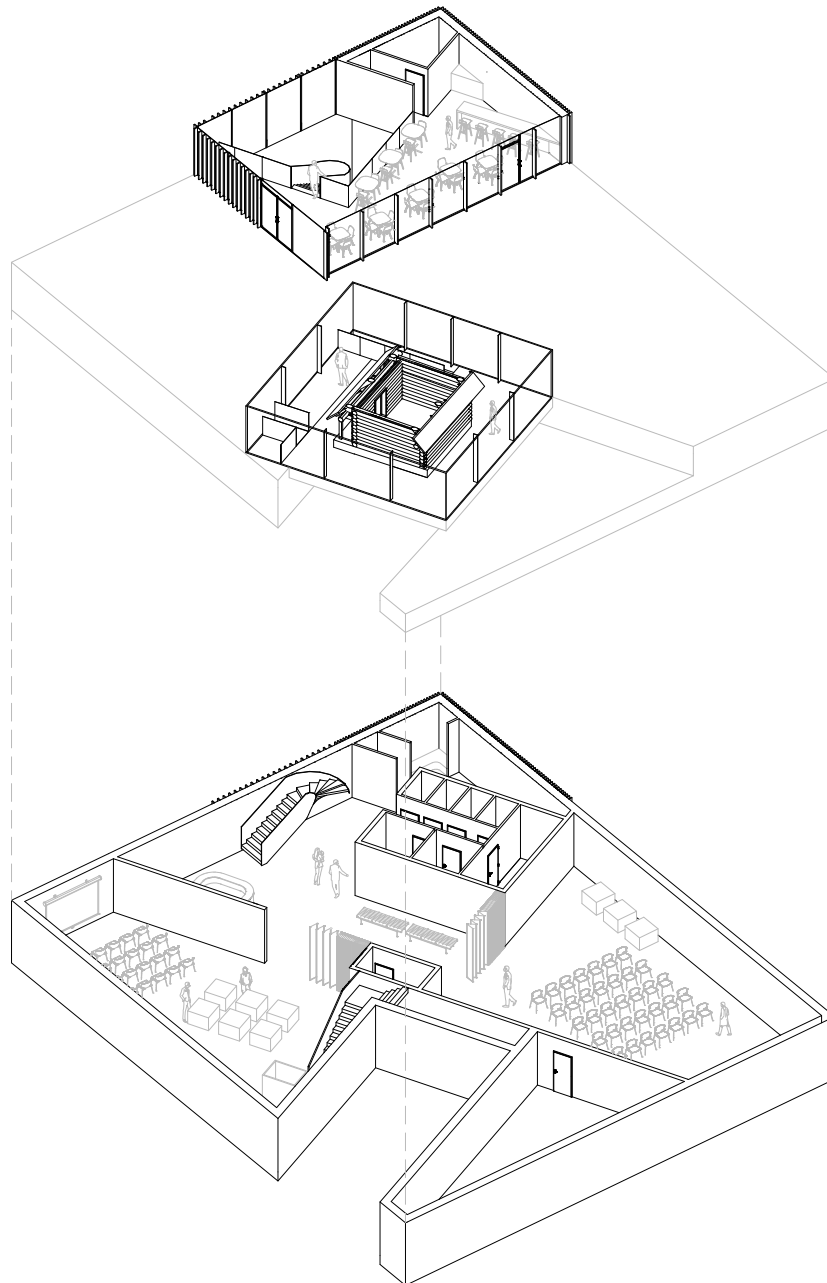

Transporto ir pėsčiųjų srautai

Pagrindinis patekimas į A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus teritoriją yra pro Muziejaus gatvę, kuri kerta kompleksą ir atskiria muziejaus fondų saugyklos pastatą nuo likusios dalies. Siekiant išlaikyti bendro sodybinio ansamblio įvaizdį, ši gatvės atkarpa dangomis apjungiamą su vidinio kiemo erdve. Taip pat, kadangi visas muziejaus sklypas yra aptvertas, ten, kur yra pravažiavimas Muziejaus gatve, iš abiejų pusių įrengiami varteliai, taip sustiprinant įspūdį, kad patenkama į muziejaus teritoriją.

Prie esamo muziejaus fondų saugyklos pastato numatoma viena vieta neįgaliesiems bei 10 dviračių stovėjimo vietų. Likusios automobilių stovėjimo vietos (1 vieta elektromobiliui su įkrovimo prieiga ir 5 stovėjimo vietos) numatomos viešojoje automobilių stovėjimo aikštelėje šalia informacinio turistų centro.

Pėstieji į ansamblio teritoriją gali patekti iš Muziejaus gatvės, arba tiesiogiai nuo miesto pusės. Atvykus nuo miesto pusės galimas patekimas jau esančiu takeliu ar vakarinėje pusėje išsaugomais betoniniais laiptais. Nuo miesto pusės esantis patekimas į kompleksą reprezentatyvus, nes atvykstant į muziejaus teritoriją matosi visas kompleksas bei pagrindinis ansamblio eksponatas- A. Baranausko klėtelė.

Funkcinis aukštų išplanavimas

Judėjimas muziejaus patalpose – aiškus ir intuityvus, o lankytojų judėjimo schemoje klėtelė išskirta, kaip viso muziejaus pažinimo ekspozicijos kulminacija. Naujai projektuojamo pastato pirmame aukšte numatoma įėjimo holo erdvė ir kavinė, iš kurios atsiveria vaizdas ne tik į rūsyje įrengtas patalpas, bet taip pat ir į visą kompleksą, lauko terasą, bei miesto panoraminius vaizdus. Kavinės erdvė lengvai pasiekama visiems muziejaus lankytojams, tačiau taip pat galėtų funkcionuoti savarankiškai, po muziejaus darbo valandų.

Pastato požeminiame aukšte projektuojamos dvi pagrindinės ekspozicinės erdvės: daugiafunkcinė erdvė ir A. Baranausko klėtelės ekspozicija. Į abi erdves patenkama iš bendro vestibulio, todėl erdvės gali būti lengvai transformuojamos ar, pagal poreikį, – praplečiamos. Daugiafunkcinė erdvė skirta kultūriniais renginiams, laikinoms parodoms ar mokymams. Šalia daugiafunkcinės erdvės numatoma sandėliavimo patalpa, skirta laikyti daiktus edukacijoms, renginiams ar konferencijoms.

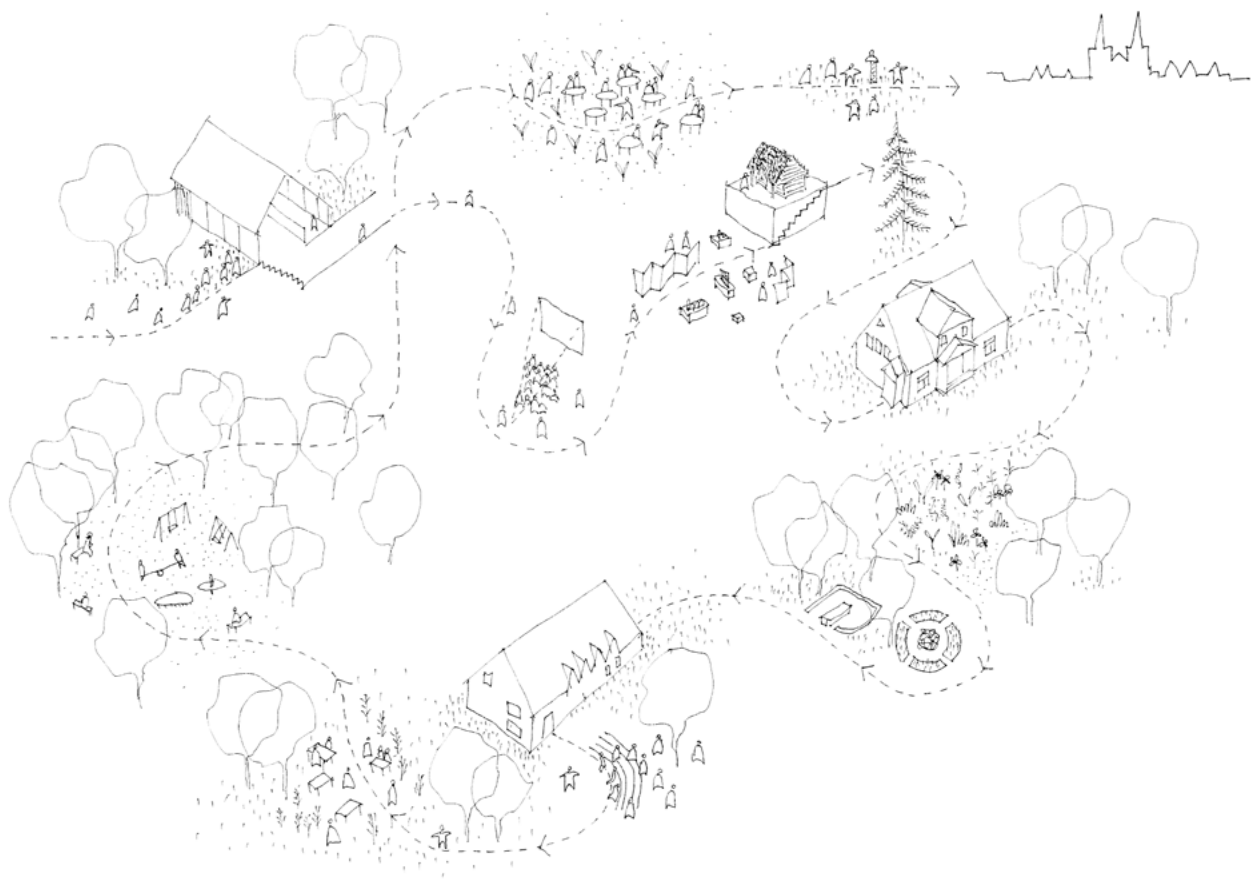
A. Baranausko klėtelės ekspozicijos erdvėje galėtų būti eksponuojami informaciniai stendai, įvairūs eksponatai, bei numatyta vieta vaizdo projekcijų peržiūrai. Toks ekspozicijos erdvės skaidymas funkciškai labiau atskirtų skirtingas erdves ir A. Baranausko klėtelę išryškintų kaip pagrindinę ekspozicijos eksponatą. Pastato rūsyje taip pat numatomas pagalbinių patalpų blokas su san. mazgais, rūbine, maitinimo-vystymo patalpa bei valymo priemonių sandėliuku. Nusileidus iš pirmo aukšto, šalia laiptų, projektuojama infocentro erdvė, kur būtų galima įsigyti bilietą į ekspoziciją, ar nusipirkti suvenyrų. Infocentro erdvė apjungiama kartu su pirmosios pagalbos erdve.

Komplekso interjero sprendiniai

Kurdami vidaus erdves, siekėme, kad A. Baranausko klėtelė būtų įprasminama, kaip pagrindinis ansamblio akcentas, turintis išskirtinę vietą ir svarbą ne tik išorės, bet ir vidaus erdvėse. Tam, kad būtų sukurtas jautrus santykis su visa sodyba, A. Baranausko klėtelės gaubtas siūlomas minimalių proporcijų, jame numatoma tik paties objekto apžvalga, ekspozicijos erdvę perkeliant į rūšį, tačiau paliekant vizualinį ryšį su klėtele. Esant ekspozicijų erdvėje, klėtelė matomą tarsi pakelta ant pjedestalo ir suvokiama kaip dar vienas, pats svarbiausias, eksponatas. Klėtelės pastato minimalistinis dizainas ir skaidrumas taip pat suteikia galimybę lankytojams pamatyti ir patirti muziejaus ekspoziciją ne tik iš pastato vidaus, bet ir iš išorės.

Pagrindinis įėjimas į pastatą yra numatomas kitame tūryje iš pagrindinės ansamblio aikštės. Erdvių proporcijų ėjimo holas projektuojamas per du aukštus, kad būtų aiškiai suvokiamas patekimas į ekspozicines ir edukacines erdves, o į po žeme įrengtas patalpas patektų kuo daugiau dienos šviesos. Vidaus erdvėse numatoma neutrali, minimalistinė apdaila, pagrindinį akcentą skiriant eksponatams ir renginiams. Kavinės zonoje parenkamos šiltos apdailos medžiagos, siekiant sukurti jaukią ir neįpareigojančią namų atmosferą.

Ansamblio lankymo scenarijus

Kuriant naują muziejinės kalvos komplekso įvaizdį, performuojamas ir ansamblio lankymo scenarijus. Lankytojo kelionė po muziejų prasideda pagrindiniame pastate, kur patenkama į A. Baranausko klėtelės ekspoziciją, kavinę ir daugiafunkcinę renginių erdvę. Apžiūrėjus A. Baranausko klėtelės ekspoziciją, pati klėtelė tampa pagrindine ekspozicijos užbaigimo kulminacija. Toliau lankytojas nukreipiamas į A. Vienuolio-Žukausko namą, kuriame pristatomas rašytojo gyvenimas bei Lietuvos muziejininkystės istorija. Gilinant pažintį su A. Vienuoliu, ekspozicija galėtų būti tęsiama vakarinėje pusėje nuo namo esančiame kiemelyje su A. Vienuolio-Žukausko kapu, išsaugomais gėlynais ir vaistažolynais. Užbaigti apžiūrėti ekspozicijas būtų galima muziejaus fondų pastate, paskui turint galimybę pailsėti prie amfiteatro esančioje poilsio zonoje, atsiveriančioje į gamtinę teritoriją.

Muziejinė pažinimo patirtis prasideda ir baigiasi pagrindinėje ansamblio aikštėje, kur gali vykti įvairūs kultūriniai ir edukaciniai renginiai bei skatinama burtis bendruomenė. Iš čia galima patekti į kavinės lauko terasą, apžiūrėti A. Baranausko skulptūrą bei mėgautis atsiveriančia panorama į Anykščius.

Pastato esminiai inžineriniai sprendimai

Siekama įrengti pažangiausias patalpų mikroklimato valdymo sistemas. Šildymo, vėdinimo, vėsinimo ir drėgmės palaikymo įrangą numatoma montuoti pastato rūsyje. Siekiant išvengti didelių ortakių ir magistralinių komunikacijų, numatoma įrengti decentralizuoto tipo inžinerines sistemas. Visas inžinerines sistemas numatoma pilnai automatizuoti įrengiant pažangią automatizuotą pastato valdymo sistemą, kuri užtikrintų viso pastato ir kėletės erdvės klimato kontrolę.

Aukščiau pateikiami tik pagrindiniai inžinerinių sistemų įrengimo principai. Visi sprendiniai rengiami ir detalizuojami vėlesnėse projekto stadijose.

Pastato bendrieji rodikliai:

- Pastato bendrasis plotas: 649 m²
- Pastato naudingasis plotas: 649 m²
- Pastato tūris: antžeminė dalis-1049m³, požeminė dalis- 3174m³
- Aukštų skaičius: 1
- Aukštų aukštis: ~5m-7m

SODYBA